

NAPOVED INTEGRALNE SERIJE:

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja

V čedalje večji meri se soočamo z mnogoterimi, raznolikimi izzivi – od svetovnih do evropskih, slovenskih, lokalnih; od podnebnih sprememb do ekonomskih problemov.

Zato je nujen drugačen pogled na svet okrog nas, nov način razmišljanja in delovanja, preseganje kalupov...

Celosten pogled, ki nam bo pomagal, da elemente, ki jih že imamo, vidimo v novi luči, na drugačen in celosten način povežemo, prepletemo, stkemo – PAMETNO INTEGRIRAMO.

Drobce rešitev, ki bodo dobre za vse, imamo pred seboj, živimo z njimi – tu, v Sloveniji in Evropi.

Ker »nič ni tako praktično kot dobra teorija« (Lewin), predstavljamo NAČELA, po katerih je mogoče oblikovati nov, celosten konceptualen okvir; pravzaprav lahko vodijo do različnih teorij.

In ta načela nas lahko pripeljejo do TEORIJE INTEGRALNEGA RAZVOJA avtorjev Ronnieja Lessema in Alexandra Schiefferja.

Praktični primeri njene uporabe z odličnimi praksami (večina iz Slovenije) in novi integralni koncepti bodo sestavljali večino od 100 nadaljevanj v seriji »S pametno integracijo do trajnostnega razvoja«. Objavljali jih bomo v naslednjih nekaj mesecih, praviloma vsak dan od ponedeljka do petka. S pomembnim sporočilom, da je nujno pametno povezati številna prizadevanja in potenciale za trajnostni razvoj v okviru EU.

Med drugim smo pristop integralnih svetov uporabili pri snovanju novega, trajnostnega modela razvoja za našo državo - poimenovali smo ga Integralna zelena Slovenija. Predstavili smo ga v knjigi Integral Green Slovenia (Routledge, 2016), ki smo jo uredili dr. Darja Piciga, prof. Alexander Schieffer in prof. Ronnie Lessem, napisalo pa poleg nas še 42 slovenskih avtorjev. Z Integralno serijo se odzivamo na številne pobude, da bi imeli čimveč gradiv o Integralni zeleni Sloveniji tudi v domačem jeziku.

In integralna zelena pot lahko prispeva tudi k prihodnosti Evrope.

O vsem tem nas bo v prihodnjih mesecih pisalo več deset avtorjev knjige in drugih integralnih mislecev.

Vse to prvič celostno v slovenskem jeziku in edinstveno v svetovnem merilu.

Prijazno vabljeni k prebiranju, razmišljanju in ustvarjalni uporabi!

Dr. Darja Piciga

ČETRTI TEDEN

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja – 19. nadaljevanje

22. 2. 2018

19. Dejavnosti vrtca in biodinamičnega projekta v vseh integralnih svetovih

Po seznanitvi s splošnim modelom integralnih svetov (15. in 16. nadaljevanje¹) ter njegovi uporabi pri razlagi uspešnih zgodb Solčavskega, podjetja Domel in zadruga Modragon (17. - 18. nad.) nadaljujemo s primerom vzgojno-izobraževalne organizacije, ki smo jo že spoznali v 13. in 14. nadaljevanju. Vrtec Otona Župančiča, ki je že danes mednarodno odmeven, smo v Integralno serijo in v knjigo Integral Green Slovenia vključili kot primer integralnega in trajnostnega pristopa, ki se kaže v različnih razsežnostih:

- tako pri vzgoji in izobraževanju najmlajših
- kot pri delovanju v širši skupnosti
- in tudi pri izobraževanju in usposabljanju zaposlenih v vrtcu, pri lastnem razvoju.

¹

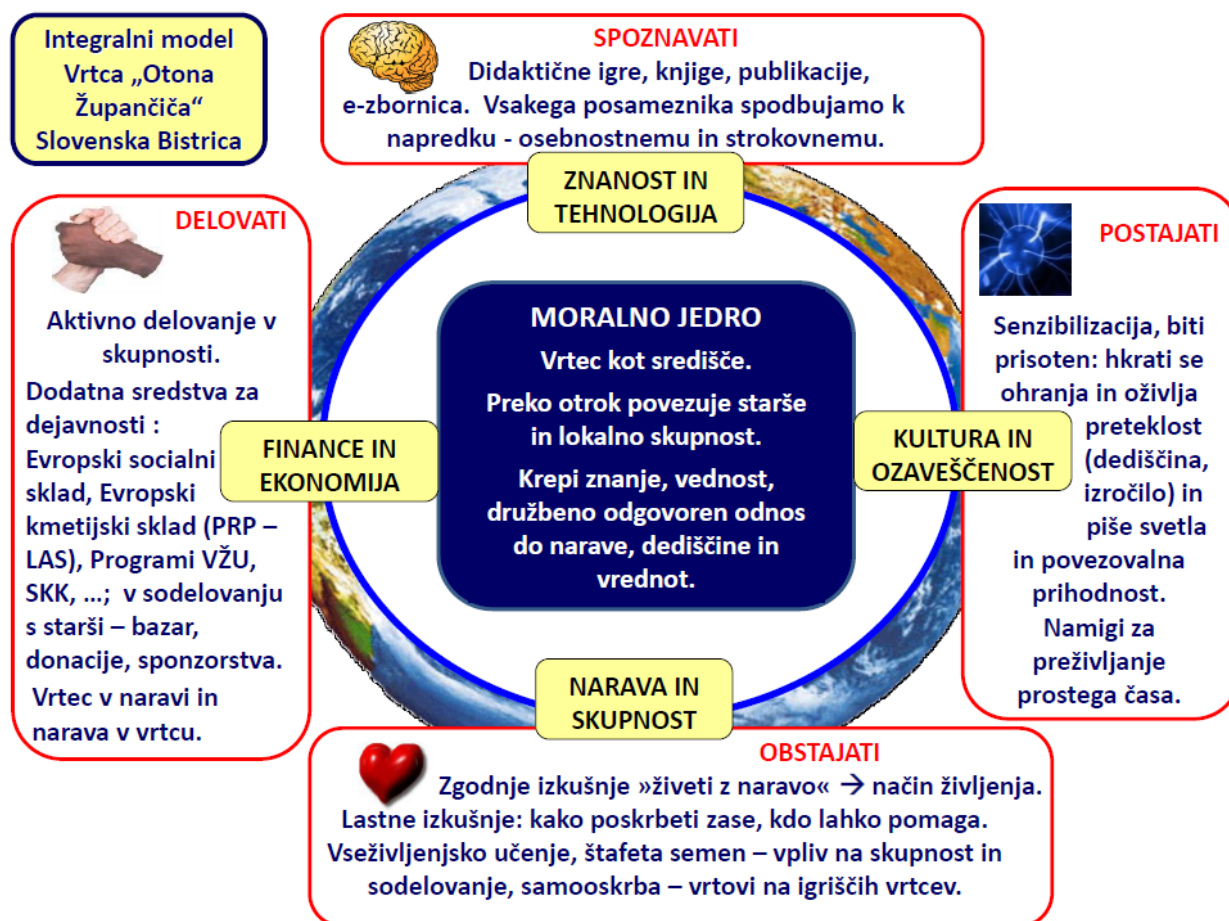
V vrtcu so razvili prav poseben odnos do narave: v smislu sožitja, s spoštovanjem pa se tudi od nje učijo. Tako kot smo izrazili v praktičnem NAČELU ⑥: »Narava je naša največja učiteljica. Naj bo tudi naša prijateljica!« »Narava nas uči« pa je tudi naslov projekta biodinamičnih vrtov, ki so ga pred nekaj leti pričeli v treh občina Zgornje Gorenjske. Dr. Majo Kolar, učiteljico biodinamike, ki je od vsega začetka med ključnimi soustvarjalci tega projekta, smo povabili, da nam podrobno opiše kontekst in potek tega projekta, ki se iz pilotne faze razvija v širšo izobraževalno in skupnostno pobudo.

Najprej pa o integralnem modelu Vrtca Otona Župančiča Slovenska Bistrica pripovedujejo njegove soustvarjalke.

Dr. Darja Piciga

Integralni model vrtca

Na spodnji sliki smo lahko prikazali le del bogatih in raznolikih dejavnosti vrtca. Naše dejavnosti navdihujejo in povezujejo temelje vrednote in vizija vrtca kot središča skupnosti, ki preko otrok povezuje tako starše kot druge družinske člane in celotno skupnost (»Jug«). Seveda pa je poslanstvo vrtca tudi vzgajati in izobraževati.

Otroci v vrtcu pridobivajo zgodnje izkušnje življenja v naravi, ki oblikujejo njihov način življenja v prihodnje. Postajajo bolj samostojni, vendar v sodelovanju z drugimi. Pomemben vidik »južnega pristopa« je prehranska samooskrba, ponovno znotraj skupnosti.

K odnosu do kulturne dediščine in osebnostni razvoj tako otrok kot zaposlenih v vrtcu je še posebej prispeval projekt senzibilizacije (14. nadaljevanje): ozaveščeni posameznik pomaga ohranjati dediščino (preteklost) in piše svetlo, povezujočo prihodnost. Napredek in spoznavanje nista pomembna samo pri otrocih, v tej smeri spodbujamo tudi zaposlene, starše in vse druge člane skupnosti, ki se nam želijo pridružiti pri naših

dejavnostih. Tudi v didaktičnem pogledu se bogatimo, v veliki meri z ustvarjalnostjo samih zaposlenih – na primer knjige in igre.

Tudi v vrtcu je potrebno razmišljati o finančnem vidiku, biti gospodaren – še zlasti, če skušamo naše delovanje obogatiti z novimi pristopi in vsebinami. Zato se vključujemo v različne programe, podprte zlasti z evropskimi sredstvi, in prijavljamo na različne natečaje. K sodelovanju pritegnemo tudi starše in druge člane skupnosti.

Tako »podjetni« smo morali biti tudi pri projektu krušne peči, ki smo ga podrobneje opisali v 13. nadaljevanju: k uspešni izvedbi je finančno in z drugimi donacijami prispevala celotna skupnost. Tudi pri tem projektu lahko odkrijemo naše vrednote, ki nas motivirajo, in vse štiri »svetove«: poleg povezovanja in soustvarjanja (načrti otrok!) znotraj skupnosti in prispevka k samooskrbi s hrano, s projektom tudi ohranjamo in oživljamo kulturno dediščino. Kažemo odgovoren odnos do narave, na primer ponovna uporaba gradbenega materiala. Za gradnjo krušne peči smo se morali najprej sami učiti, nato pa najti prave mojstre za tehnično izvedbo (znanje – »Sever«). Vsi pa smo morali vložiti veliko dodatnega, praktičnega dela (»Zahod«).

Stanka Stegne, Mojca Pešak, Ivana Leskovar, Karin Lavin

Demeter certificirana biodinamična učna vrtova 'Narava nas uči'

Zgornja Gorenjska je območje, ki je začelo nastajati že v davni preteklosti in na ozemlju, ki nekako sovpada z nekdanjo posestjo Briksenških škofov in Ortenburških grofov in se je razvijalo kot celota. Meje so potekale po vodah, porečju potokov in rek ter grebenih hribov in gora. Na grobo bi lahko rekli, da se Zgornja Gorenjska začne od reke Tržiška Bistrica navzgor. Od nje se dvigne v hribčke, pa v hribe in na koncu se vse požene v višave do triglavskih vršacev. Lahko rečemo, da to območje predstavlja eno najlepših in najslikovitejših okolij v Sloveniji in tudi Evropi. Območje je močno povezano z naravo, naravnimi viri, tradicionalnim kmetovanjem in kulturno dediščino. Z namenom ohranjanja naravne dediščine in skrbi za naravo smo na tem območju leta 2002 ustanovili društvo Ajda Gorenjska, ki svoje člane na aktiven način uči pridelovanja hrane po biodinamični metodi, ki ima tudi duhovno ozadje.

Župani treh Zgornjegorenjskih občin so zaradi skrbi za okolje, ohranjanja naravnega ravnovesja, pridelave zdrave hrane, samooskrbe občanov in medgeneracijskega sodelovanja podprli pilotni projekt z naslovom 'Narava nas uči'. Glavni nosilec projekta je bila občina Radovljica, izvajalec RAGOR (Razvojna agencija Zgornje Gorenjske), njegov strokovni podizvajalec je bil Demeter, Zavod za biološko-dinamično gospodarjenje. Franc Zavodnik in Maja Kolar sva bila idejni vodji projekta, Aleš Jezeršek je skrbnik vrtov. V strokovni del projekta je bilo vključeno društvo Ajda Gorenjska.

Radovljiška kotlina predstavlja nekakšno vstopno točko v lepote neokrnjene narave Zgornje Gorenjske. Dežela se razprostira med verigo visokih gora na severu in dolino reke Save na jugu. Po ravnini kot razmetani ležijo majhni grički – morenski nasipi ledenikov. Pri Radovljici sta taka primera naravna spomenika Voljčev hrib in Obla gorica. Na vzhodnem delu pohodne poti okrog Oble gorice se je v majhni kotlinici med osnovno šolo, vrtcem in zdravstvenim domom nahajal ekstenzivni travnik, ki smo ga spremenili v sadovnjak in urbani učni vrt. Drugi urbani učni vrt je nastal na nekoliko manjši površini v Kranjski Gori, kjer se soočamo z izzivi pridelave hrane in semen v alpskem podnebju. Radovljica in Kranjska Gora sta sicer na zemljevidu majhni mesti, vendar se s takima vrtovoma lahko enakovredno postavita ob bok največjim prestolnicam kot sta recimo Berlin in Basel.

Namen projekta je bil aktivno spodbuditi in spodbujati otroke, osnovnošolce, mlade, brezposelne, vrtničarje ter občane k pridelavi zdrave hrane in z učenjem biodinamičnega obdelovanja zagotoviti pridelavo visokokakovostne hrane tudi z medgeneracijskim sodelovanjem. Z namenom zagotavljanja pridelave

visokokakovostne hrane in prispevka k večji samooskrbi so bile v izobraževalne cikle vključene tudi kmetije. V projektu je iz omenjenih občin sodelovalo preko 200 ljudi.

Slika: Biodinamični učni vrt pri Radovljici

Otroci iz waldorfskega vrtca Čebelica, osnovnošolci (Waldorfska šola OE Radovljica, Anton Tomaž Linhart, Anton Janša), CUDV (Center za usposabljanje, delo in varstvo Matevž Langus) in dijaki Biotehniškega centra Naklo so obdelovali vsak svoj del vrta. S trajnostno samooskrbo po metodi biodinamike se je na predavanjih v zimskih mesecih in ob praktičnem usposabljanju na vrtovih seznanilo 170 odraslih slušateljev.

Kasneje so se projektu priključili še prostovoljci in Ljudska Univerza Radovljica. Kot zadnja se je priključila še srednja gostinska šola Radovljica, ki je na zaključni prireditvi s pripravljenimi jedmi iz zelenjave, ki je zrasla na teh vrtovih, dokazala, da se zdravo in dobro ne izključujeta.

Semena so prispevali gorenjski kmetje Demeter, semenarska hiša Arcoiris, Inštitut Ekosemena in društvo za biodinamično gospodarjenje Pomurje.

Jutri pa več o tem, kaj in kako smo s temi potenciali ustvarjali, seveda s pomočjo biodinamike.

Dr. Maja Kolar